

פורום המרצות והמרצים למשפטים למען הדמוקרטיה

منتدى محاضري القانون من أجل الديمقراطية

The Israeli Law Professors' Forum for Democracy

עמדת פורום המרצות והמרצים למשפטים למען הדמוקרטיה בנושא הבקשה לעיכוב פרסום פסקי-דין בנוגע לחוקי היסוד בעניין הסבירות והנבצרות

תקציר: עמדת פורום המרצות והמרצים למשפטים למען הדמוקרטיה היא שאין מקום לעכב את מועד פרסום פסקי-דין בעניין תוקפם של התיקונים לחוקי היסוד בעניין הסבירות והנבצרות. הקריאה של פוליטיקאים נעשתה בעיקר לאחר שנודע להם שבג"ץ עומד לפסוק כי התיקון לחוק-היסוד בעניין הסבירות צפוי להיות מוכרז בטל. זהו מהלך שאין לו דבר עם שאיפה למניעת מחלוקות, וכל תכליתו ניסיון פסול למנוע מבית המשפט להכריז על בטלותו של התיקון לחוק היסוד. אם הממשלה והכנסת שואפות להימנע מן הצורך בהכרעה שיפוטית, עליהן להביא להשעיית תוקפם של התיקונים לחוקי היסוד במקום לנסות לעכב את מתן פסק הדין.

הנוסח המלא: עמדת פורום המרצות והמרצים למשפטים למען הדמוקרטיה: אין מקום לעכב את מועד פרסום פסקי-דין בעניין תוקפם של התיקונים לחוקי היסוד בעניין הסבירות והנבצרות.

1. בימים האחרונים, בהמשך לפרסום סלקטיבי של קטעים מתוך מה שנחזה להיות טיוטת פסק-דין של בג"ץ, נשמעו קריאות, מצד פוליטיקאים שהובילו את התכנית ל"רפורמה משפטית" ומצד כמה אנשי אקדמיה, לעיכוב מתן פסקי-הדין של בג"ץ בעתירות בעניין תוקפם של התיקונים לחוקי-היסוד. זוהי יוזמה פסולה, משום שהיא עלולה לפגוע בעצמאות השיפוטית ובשלטון החוק.
2. הקריאה של פוליטיקאים נעשתה בעיקר לאחר שנודע להם שבג"ץ עומד לפסוק כי התיקון לחוק-היסוד בעניין הסבירות צפוי להיות מוכרז בטל. זהו מהלך שאין לו דבר עם שאיפה למניעת מחלוקות, וכל תכליתו ניסיון פסול למנוע מבית המשפט להכריז על בטלותו של התיקון לחוק היסוד.

3. השאיפה להימנע מהעמקת מחלוקות בעת הזו אינה מצדיקה עיכוב של הכרעה שיפוטית באשר לתוקפו של מעשה שלטוני. המשפט הוא מקור חוסנה של החברה הישראלית, והוא אינו מושעה במצב חירום. עקרון שלטון החוק ממשיך לעמוד בתוקפו, והכרחי לתת לכך ביטוי בפרסום, ללא כל עיכוב של ההכרעה השיפוטית.

4. אם הממשלה והכנסת שואפות להימנע מן הצורך בהכרעה שיפוטית בסוגיית תוקפם של התיקונים לחוקי היסוד, עליהן להביא להשעיית תוקפם של התיקונים. עיכוב בהכרעה השיפוטית מביא לכך שהתיקונים ממשיכים להיות בתוקף, ומונעים מבתי המשפט לבחון אם החלטות הממשלה והשרים עומדות בדרישה המשפטית בדבר סבירות. רק חקיקה של הכנסת לביטול התיקונים או להשעיית תוקפם עד לתחילת כהונתה של הכנסת הבאה תועיל לצמצום מחלוקות בעם בעת הזו. היא נחוצה גם לאור ההכרח להימנע מחקיקת שינויים חוקתיים ברוב מזדמן, ללא הסכמה ציבורית רחבה ותוך ניגוד עניינים מובהק של יוזמי התיקונים.

5. אין מקום גם להיענות לקריאה לדחות את מועד פרסום פסק הדין באמצעות חקיקת הוראת שעה להארכת משך הזמן שבו ניתן לפרסם פסק-דין לאחר פרישה מכס השיפוט. זהו מהלך שאינו נחוץ, שכן, כאמור, הדרך לצמצום מחלוקות בעם היא באמצעות חקיקה של הכנסת להשעיית תוקפם של התיקונים לחוקי היסוד. אך אפילו היה צורך במהלך כזה, אין לו מקום. שינוי הכלל לגבי משך הכהונה של שופטים שנועד להשפיע על ההכרעה במקרה מסוים, שתלוי ועומד בפני בית המשפט, מפר עקרונות היסוד בדבר הפרדת רשויות ועצמאות בית המשפט.

על בית המשפט להכריע על-פי הדין בלבד. הבטחת לכידותה של החברה הישראלית מחייבת דבקות בעקרון שלטון החוק וכיבוד כל הכרעה של בית המשפט.